

ПАМ'ЯТКА

учням та педагогам про порядок дій при розпиленні невідомої речовини (газу) у навчальному закладі

Останнім часом на території України почастишали випадки розпилення невідомої речовини (газу) на території навчальних закладів, що супроводжувались істотним погіршенням самопочуття учнів, педагогів та персоналу закладу. Найчастіше, імовірним джерелом такої речовини (газу) є використання газового (перцевого) балончика. Навчально-методичний центр цивільного захисту та безпеки життєдіяльності міста Києва застерігає про небезпеку таких ситуацій.

Газові балончики – достатньо ефективний засіб самозахисту. Нажаль, при неналежному його використанні дозволяє спричинити масу неприємностей не тільки потенційному кривднику, але й особі, що його застосувала.

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України № 706 від 07.09.1993 р. про «Затвердження Положення про порядок продажу, придбання, реєстрації, обліку і застосування спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії» зазначено, що засоби самооборони можна продавати лише особам, яким виповнилося 18 років: «Упаковки з аерозолями сльозоточивої та дратівної дії (газові балончики) реалізуються (продаються) громадянам, які досягли 18-річного віку, суб'єктам підприємницької діяльності, установам і організаціям без дозволу органів внутрішніх справ у спеціалізованих магазинах, окремих секціях магазинів». Але в реальності ми добре розуміємо, що велику роль у цьому грає людський фактор: буває, що задля реалізації товару віком покупця просто не цікавляться. У інтернет-мережі пропозицій газових балончиків вистачає і ціни на них цілком доступні.

Конструктивно газовий балончик складається із ємкості з ірритантом (подразнюючою речовиною), яка знаходиться під тиском. По типу розпилення газові балончики поділяються на: аерозольні, аерозольно-струменеві (або інша назва спрямований конус), струменеві та гелеві, пінні. Аерозольні газові балончики є найбільш поширеними. Вони створюють аерозольну хмару з діючої речовини шляхом її розпилення в дрібнодисперсні краплі.

Типи газових балончиків, які на даний час використовуються в правоохоронних органах і є в продажу для самозахисту класифікують так:

1. Газовий балончик «Терен 4М» – це балони аерозольного типу, заповнені препаратом, що містять речовини сльозогінної та подразнюючої дії (ірританти).
2. Газовий балончик «Кобра — 1» – балон аерозольного типу, має найвищу ефективність, викликає блефароспазм (спазм кругового м'язу повік), тимчасове погіршення зору, тяжку задишку та дуже сильне подразнення слизових та шкіри. У продажу є й інші типи газових балончиків («Черемха», «Перець» тощо), але всі вони небезпечні при їх застосуванні.

У разі використання будь-яких балончиків (газових або перцевих) в закритих приміщеннях у зону ураження може потрапити значна кількість людей.

Чим небезпечне отруєння невідомою речовиною (газом)?

При потраплянні в очі викликає хімічний опік, що супроводжується різким болем в очах, рясною сльозотечею та блефароспазмом (спазм кругового м'язу повік).

При потраплянні на слизову оболонку верхніх дихальних шляхів провокує першіння в горлі, чхання, кашель та сильний нежить.

При потраплянні у легені може призвести до їх набряку, що загрожує навіть смертю потерпілого.

Як правило, вплив сльозогінного газу не є смертельним. Його подразнювальна дія триває від 5 до 30 хвилин. Але у деяких випадках він може сильно зашкодити людині. У зоні особливого ризику алергіки та хворі на астму.

УЧНЯМ необхідно знати, що використання спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії особам до 18 років СУВОРО ЗАБОРОНЕНО!

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ:

До навчальних закладів заборонено приносити ріжучі, колючі, вибухові, вогнебезпечні предмети, газові балончики, петарди та ін.

У разі виявлення підозрілих предметів у однокласників, які тебе оточують, або в будь-якому приміщенні освітнього закладу необхідно не здіймаючи паніку, зберігаючи спокій серед оточуючих повідомити про небезпечну знахідку куратора групи, завуча, директора.

Адміністрація навчального закладу несе відповідальність за життя кожного із вас і знає, як необхідно діяти у разі виникнення небезпечних ситуацій.

Вам необхідно завжди розуміти і пам'ятати, якщо дитина принесла або використала в закладі освіти будь-які небезпечні предмети за це несуть адміністративну відповідальність її батьки!

Використання газового або перцевого балончика кваліфікується, як «Дрібне хуліганство» за ознаками передбаченими ст. 173 Кодексом України про адміністративні порушення (КУпАП). Якщо на момент вчинення такого адміністративного правопорушення, учні не досягли шістнадцятирічного віку, відповідальність за дії дітей несуть їх батьки.

У разі виявлення адміністрацією закладу правопорушення негайно до закладу викликається поліція, проводиться службове розслідування та складається протокол на батьків неповнолітніх за ч. 4 ст. 184 КУпАП за «Невиконання батьками або особами, що їх замінюють, обов'язків щодо виховання дітей».

Запам'ятайте! Дотримання правил безпечного перебування в закладі освіти це запорука вашого здоров'я та спокою батьків.

ЩО РОБИТИ УЧНЕВІ,

який опинився поруч із місцем розпилення невідомої речовини (газу)?

Не піддавайтесь паніці.

Потрібно якнайшвидше покинути небезпечну зону – вийдіть на свіже повітря (якщо розпилення сталося у приміщенні), закривши ніс та рот хустинкою або іншими підручними засобами (шарфом, одягом тощо).

Негайно повідомте персонал закладу про небезпечну ситуацію – вони знають, як діяти у разі виникнення НС: викличуть поліцію (телефон 102), екстрену медичну допомогу (телефон 103), пожежну охорону (телефон 101).

ЩО РОБИТИ ПЕДАГОГУ,

який опинився в епіцентрі розпилення невідомої речовини (газу)?

Не піддавайтесь паніці та оцініть обстановку.

Негайно залиште приміщення, в якому розпилили невідому речовину (газ) із балончика, закривши ніс та рот хустинкою або іншими підручними засобами (шарфом, одягом тощо). При виході з приміщення, по-можливості, відкрийте вікна на провітрювання.

Якщо у приміщенні разом з вами знаходяться учні – негайно всі разом залиште це приміщення, як визначено у пункті 2.

Якщо невідома речовина потрапила в обличчя та очі: прийміть стійке положення, притуліться до стіни, або сядьте на стілець, для того щоб не впасти і не травмуватися;

протріть обличчя сухою хустинкою або серветкою;

спробуйте полегшити больові симптоми за допомогою доступних засобів (промити обличчя 2% розчином бікарбонату натрію (питної соди), а якщо ураження отримано від перцевого балончика – при наявності, промити обличчя молоком).

Якщо невідома речовина потрапила в обличчя та очі комусь із ваших учнів: заспокойте його та витріть йому обличчя сухою хустинкою або серветкою. Подальшу домедичну допомогу надайте у безпечній зоні.

Здійсніть заходи щодо евакуації учнів з класу із небезпечної зони відповідно до Плану реагування на надзвичайні ситуації закладу освіти при загрозі або виникненні надзвичайних ситуацій.

Для захисту органів дихання учнів під час евакуації проконтролюйте, щоб вони закрили ніс та рот хустинкою або іншими підручними засобами (шарфом, одягом тощо). Негайно повідомте відповідальну особу з питань цивільного захисту про небезпечну ситуацію, яка, в свою чергу, відповідно до Плану реагування на надзвичайні ситуації закладу освіти при загрозі або виникненні надзвичайних ситуацій викличе поліцію (телефон 102), екстрену медичну допомогу (телефон 103), пожежну охорону (телефон 101).

ДОМЕДИЧНА ДОПОМОГА

при потрапленні невідомої речовини (газу) на слизові та в очі

Зберігайте спокій та заспокойте дитину (дітей), яка потрапила у зону ураження.

При наданні допомоги до приїзду медичних фахівців, пам'ятайте: очі не можна терти руками – це збільшує площу ураження. Краще обережно протерти уражене місце носовичком або серветкою.

Пам'ятайте, що не потрібно через силу відкривати очі – блефароспазм не дозволить це зробити одразу. Необхідно часто кліпати очима – інтенсивна сльозотеча допоможе швидше позбавитися від залишків речовини.

Якщо ви чи потерпіла дитина носить контактні лінзи, їх необхідно одразу зняти.

При можливості промийте очі, шкіру, слизові 2% розчином бікарбонату натрію (харчової соди).

Навчально-методичний центр цивільного захисту та безпеки життєдіяльності міста Києва наголошує, що всі ці заходи дають тільки полегшення, а не знімають симптоми. За подальшими рекомендаціями потрібно обов'язково звернутися до спеціалістів за кваліфікованою медичною допомогою (сімейного лікаря, офтальмолога).

При приїзді медичних фахівців – повідомте їм про всі проведенні заходи по наданню домедичної допомоги.

Ці відомості можуть здаватися очевидними та простими, але саме їх знання допоможе вам не розгубитися у небезпечній ситуації та вийти з неї без втрат

Матеріал підготовлено центральним методичним кабінетом (безпеки життєдіяльності населення) Навчально-методичний центр цивільного захисту та безпеки життєдіяльності міста Києва.